

ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΟΥ BYZANTINOY KRATOUΣ

1. Οι Τούρκοι. Κατά τὸν 11ον αἰώνα παρουσιάζονται εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Τούρκοι. Ἡσαν λαός ἄγριος καὶ πολεμικός. Κατέκτησαν πολλὰς χώρας καὶ διαδέχονται τοὺς Ἀραβας. Πιστεύουν, ὅπως καὶ οἱ Ἀραβες, εἰς τὴν Θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ (Μωαμεθανοί) καὶ πολεμοῦν μὲν μεγάλον φανατισμόν. Ἐναντίον τῶν Τούρκων ἀγωνίζονται ἐπὶ 400 ἔτη οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες. Δὲν κατορθώνουν δῆμως νὰ τοὺς νικήσουν τελειωτικῶς, ὅπως τοὺς ἄλλους βαρβάρους, διότι καὶ οἱ Εύρωπαικοὶ Χριστιανικοὶ λαοί, τοὺς ὅποιους οἱ Βυζαντινοὶ ὠνόμαζον μὲν ἐν ὄνομα Φράγκους, ἀντὶ νὰ βοηθήσουν τὸ Βυζαντινὸν Κράτος, φροντίζουν τούναντίον νὰ τὸ ἔξασθενίσουν. Μὲ τὴν πρόφασιν δηλ. ὅτι θέλουν καὶ αὗτοὶ νὰ πολεμήσουν τοὺς Τούρκους, ἔρχονται εἰς τὴν Ἀνατολὴν (Σταυροφορίαι) καὶ κατακτοῦν πολλὰς χώρας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. (Φραγκοκρατία).

Οἱ Βυζαντινοὶ Ἐλληνες ἀγωνίζονται ὡς λέοντες κατὰ τῶν πολυαρίθμων ἔχθρῶν. Αὐτοκράτορες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι τὴν ἐποχὴν αὐτὴν (13, 14 καὶ 15 Αἰών) οἱ Παλαιολόγοι.

2) Οι Ὁθωμανοὶ Τούρκοι.—Κατάλυσις τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Περὶ τὸ 1300 μ. Χ. μία Τουρκικὴ φυλή, οἱ λεγόμενοι Ὁθωμανοὶ Τούρκοι, ίδρυουν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἴδικόν των Κράτος καὶ περνοῦν μετ' ὀλίγα ἔτη καὶ εἰς τὴν Εύρωπην. Καταλαμβάνουν τὰς περισσοτέρας ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

καὶ ἐπὶ τέλους πολιορκοῦν καὶ αὐτὴν τὴν Κωνσταντίνουπολιν. Ὁ τελευταῖος Αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, ὑπερήσπισεν ὅσον ἡδυνήθη τὴν Πόλιν καὶ ἔπεσεν ἡρωϊκῶς μαχόμενος ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Τὴν 29ην Μαΐου 1453 ὁ Σουλτάνος τῶν Τούρκων Μωάμεθ εἰσῆλθεν εἰς τὴν καταληφθεῖσαν Κωνσταντινούπολιν. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει ἡ Νεωτέρα Ἑλληνική Ἰστορία, τῆς ὁποίας πρώτη περίοδος εἶναι ἡ λεγομένη ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας.

Η ΕΥΡΩΠΗ

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως εἰς τὴν Εύρωπην, εἰς τὰς χώρας τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, εἶχον δημιουργηθῆ ἄλλα Κράτη. Οἱ βαρβαρικοὶ λαοί, ποὺ κατέλυσαν τὸ Δυτικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος, ἐδέχθησαν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ιδρυσαν Κράτη Χριστιανικά, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότερον ἔγινε κατὰ τὸ 800 μ. Χ. τὸ Κράτος τῶν Φράγκων. Τοῦτο ἔχωρίσθη ἀργότερα (843 μ. Χ.) καὶ ιδρύθησαν εἰς τὰς χώρας του τρία ἄλλα Κράτη· τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ιδρύθησαν βραδύτερον μικρὰ Κρατίδια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ σπουδαιότερον είναι τὸ ναυτικὸν Κράτος τῆς Ἐνετίας. Ἡ Ἐνετία ἦτο πολὺ ἴσχυρὸν καὶ πλούσιον Κράτος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Εἰς τὰς Βρεταννικὰς νήσους ἐπίσης εἶχεν ιδρυθῆ τὸ βασίλειον τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα πολὺ ἤκμασε.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
(Διά τὰ ἔξατάξια σχολεῖα)
Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 16ου ΑΙΩΝΟΣ

Φεουδαρχία. Εἰς τὴν Εύρωπην μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους (476 μ.Χ.) ἐδημιουργήθησαν πολλὰ Κράτη, ἀπὸ τὰ ὅποια σπουδαιότερον ἔγινε τὸ Κράτος τῶν Φράγκων. Τοῦτο ἐπὶ Καρόλου τοῦ Μεγάλου (800 μ.Χ.) περιελάμβανε μέγα μέρος τῆς Εύρωπης, ὃσον περίπου ἡ παλαιὰ Ρωμαϊκὴ Αύτοκρατορία. Οἱ διάδοχοι ὅμως τοῦ Καρόλου ἔχωρισαν αὐτὸν εἰς τρία Κράτη, τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας καὶ Γερμανίας, καὶ ἔτσι κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα ὑπάρχουν εἰς τὴν Εύρωπην πολλὰ Κράτη· ἀπὸ αὐτὰ προέρχονται καὶ τὰ σημερινά. Οἱ Βασιλεῖς τῶν κρατῶν τούτων, ἐπειδὴ ἐστηρίζοντο εἰς τὸν στρατὸν κυρίως, ἥναγκάσθησαν νὰ παραχωρήσουν εἰς τοὺς Ἀξιωματικοὺς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἵνα τὰς διοικεῦν καὶ εἰσπράττουν τοὺς φόρους. Οἱ Ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἀπέκτησαν ἀπέραντα κτήματα, ἔκτισαν πύργους καὶ φρούρια διὰ τὴν ἀσφάλειάν των καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐπαρχίας των. Διετήρουν στρατὸν ἴδιον των ἀπὸ ἵππεῖς κυρίως. Αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειαι των εἰναι τώρα οἱ εὐγενεῖς, οἱ ἄρχοντες. "Ολοὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῶν μικρῶν τότε πόλεων καὶ τῶν χωρίων (ἀστοὶ καὶ ἀγρό-

Ε.Γ.Δ της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ται) ήσαν ύποχρεωμένοι νὰ υπακούουν τυφλῶς εἰς αὐτοὺς καὶ μὰ καλλιεργοῦν τὰ κτήματά των λαμβάνοντες ἐλάχιστον μέρος τοῦ εἰσοδήματος· κατήντησαν δηλ. **δοῦλοι** (δουλοπάροικοι). Οἱ πλούσιοι ἄρχοντες **ζῶσι** πολυτελῶς εἰς τοὺς πύργους των καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα τοῦ λαοῦ. **Αἱ περιφέρειαι**, τὰς ὅποιας διοικοῦν οἱ "Ἄρχοντες, λέγονται φέουδα ἡ τιμάρια, σύτοι δὲ εἶναι οἱ Φεουδάρχαι ἡ Τιμαριοῦχοι. Πολὺ συχνὰ οἱ Φεουδάρχαι ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Κράτους πολεμοῦν μεταξύ των, καμμιὰ φορὰ δὲ καὶ μὲ τὸν ίδιον τὸν Βασιλέα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκυβερνῶντο τὰ Μεσαιωνικὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης. Τὸ καθεστώς αὐτὸς λέγεται **Φεουδάρχικὸν** καὶ διετηρήθη πολλούς σῖδωνας.

2. Ἀπολυταρχία. Εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ Βασιλεὺς τοῦ Φεουδαρχικοῦ Κράτους δὲν εἶχε μεγάλην δύναμιν, αἱ δὲ διαταγαί του δὲν ἔξετελοῦντο. Εἶναι φανερὸν ἐπίσης ὅτι ὁ λαὸς ἦτο ἀδύνατον νὰ προοδεύσῃ καὶ εὐημερήσῃ, ἀφοῦ ἔζη εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ ἀμάθειαν. Διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀναγεννήσεως (15ον καὶ 16ον αἰῶνα) ὅλοι οἱ μορφωμένοι ἀνθρωποι ἔβλεπον καὶ ὑπεστήριζον ὅτι πρέπει τὸ καθεστώς αὐτὸς νὰ μεταβληθῇ. Καὶ πράγματι μετεβλήθη, διότι πολλαὶ εὐνοϊκαὶ περιστάσεις συνετέλεσαν. Ἀνεκαλύφθησαν δηλ. τότε νέαι χῶραι (Ἀμερικὴ) καὶ νέοι δρόμοι συγκοινωνίας μὲ τὴν Ἀνατολὴν (Ἰνδίας). Ἀνεπτύχθη πολὺ τὸ ἐμπόριον, εἰς τὸ ὅποιον ἡσχολοῦντο οἱ ἀνθρωποι τοῦ λαοῦ (ναυτικοὶ καὶ ἀστοί). Ὁ Βασιλεὺς εἰσέπραττε πλέον ἀπὸ φόρους πολλὰ χρήματα, πολὺ περισσότερα

άπό τὰ είσοδηματα τῶν Φεουδαρχῶν. Διωργάνωσε λοιπὸν καλύτερα τὸν στρατόν του ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸν ὄπλισ μὲ πυροβόλα ὅπλα, τὰ δποῖα τότε ἀνεκαλύφθησαν.⁴ Ο στρατὸς τοῦ Βασιλέως εἶναι πλέον τώρα μεγαλύτερος καὶ καλύτερος τοῦ στρατοῦ τῶν Φεουδαρχῶν, τῶν ὅποιων οἱ πύργοι δὲν ἀντέχουν εἰς τὴν δύναμιν τῶν τηλεβόλων. Τοιουτοτρόπως ὁ Βασιλεὺς ἐπιβάλλεται, ⁵οἱ δὲ Φεουδάρχαι γίνονται καὶ αὐτοὶ ἀπλοὶ ὑπήκοοι τοῦ Βασιλέως, ὅπως καὶ ὅλος ὁ ἄλλος λαός. Εἰς τὰς θελήσεις τοῦ Βασιλέως ὅλοι ὑπακούουν τυφλῶς. Αὕτὸς εἶναι ὁ μόνος, ὁ Ἀπόλυτος ἄρχων τοῦ Κράτους. Τὸ νέον αὐτὸν καθεστώς λέγεται Ἀπόλυταρχικὸν καθεστώς ή Ἀπόλυταρχία.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΙ ΑΠΟΛΥΤΑΡΧΙΑΣ

Τὰ Εύρωπαϊκὰ κράτη ἔκυβερνήθησαν μὲ τὸ πολίτευμα αὐτὸν 300 περίπου χρόνια. "Οπου ὁ βασιλεὺς ἦτο καλός, καὶ τὸ Κράτος προώδευσε καὶ ὁ λαὸς ἥρχισε νὰ ζῇ κάπως καλύτερα.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου (1643–1715 μ.Χ.) ἡκμασαν πολὺ τὰ γράμματα καὶ αἱ τέχναι· τόσον πολὺ, ὡστε ἡ ἐποχή του νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ νὰ ὀνομασθῇ χρυσοῦς αἱ ὡν τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Τέχνης. Δυστυχῶς ὅμως ὁ Λουδοβίκος ἐπεχείρησε καὶ ἔκαμε πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους, οἱ δποῖοι κατέστρεψαν τὴν Γαλλίαν. Δὲν ἐφρόντισε καθόλου διὰ τὸν λαόν, ὁ δποῖος ἐπ' αὐτοῦ καὶ τῶν διαδό-

χων τους έπανηλθεν εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα τῆς Φεουδαρχικῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν Γερμανίαν διετηρήθη ἐπὶ πολὺ τὸ Φεουδαρχικὸν καθεστώς. Τὸν 16ον αἰῶνα εἶναι ἀκόμη διηρημένη εἰς πολλὰ Κράτη. Τὸ ίσχυρότερον εἶναι τὴ Αύστρια, τῆς ὅποιας ὁ Βασιλεὺς εἶναι καὶ Αὐτοκράτωρ ὅλης τῆς Γερμανίας, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῇ νὰ ἔνωσῃ ὅλα τὰ Κράτη. Κατὰ τὸν 18ον ὅμως αἰῶνα ἀκμάζει καὶ ἐν ἄλλῳ Γερμανικὸν Κράτος, τὴ Πρωσσία, ἡ ὅποια προοδεύει πολὺ ἐπὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου (1740–1786).

Ἡ Ἰταλία εἶναι καὶ αὐτὴ διηρημένη εἰς πολλὰ κράτη. Τὸ ίσχυρότερον ἀπὸ τοῦ 10ου αἰῶνος εἶναι τὴ Ένετία. Τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφοριῶν κατέλαβε πολλάς νήσους εἰς τὸ Αἴγαον καὶ Ἰόνιον Πέλαγος. Κατέλαβε καὶ τὴν Κρήτην. Τὰ ἐμπορικά της πλοῖα διασχίζουν ὅλα τὰ πελάγη τῆς Μεσογείου θαλάσσης προστατευόμενα ἀπὸ ίσχυρὸν πολεμικὸν στόλον. Οἱ Ἑλληνες τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας εύρισκουν πολλάκις καταφύγιον εἰς τὴν Ἐνετίαν καὶ τὰς Ἐνετοκρατουμένας Ἑλληνικὰς νήσους καὶ φρούρια.

Ἡ Ρωσία ηύτυχησε νὰ εὕρῃ τὸν 18ον αἰῶνα Βασιλέα (Τσάρον) ικανώτατον, τὸν Μέγαν Πέτρον (1689–1725). Οὗτος ὠδήγησε τὸ κράτος του καὶ τὸν λαόν του εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμόν. Κατέλαβε διὰ πολέμου πρὸς τοὺς Τούρκους μικρὰν παραλίαν τοῦ Εύξείνου πόντου ('Αζώφ) καὶ δι' ἄλλων πολέμων τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης (Κτίσις Πετρουπόλεως). Ἀνέπτυξε τὸ ἐμπόριον, ἰδρυσε

σχολεῖα πρὸς μορφωσιν τοῦ λαοῦ. Τὴν ίδιαν πολιτικήν ἡ κολούθησε καὶ ἡ Τσαρīνα Αἰκατερίνη ἡ Β' (1763–1795), ἡ ὅποια ἐπροστάτευσεν, ὅπως θὰ ᾔδωμεν, καὶ τοὺς ὑποδούλους "Ἐλληνας".

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀνέκαθεν πλησίον του καὶ τὸ συνεβουλεύετο, διὰ νὰ κυβερνήσῃ, ἐν συμβούλιον ἀπὸ εὐγενεῖς καὶ ἀπὸ ἀντιπροσώπους ἐκλεγομένους ἀπὸ τὸν λαόν. Τὸ συμβούλιον αὐτὸ ἐλέγετο Κοινοβούλιον. Σιγὰ—σιγὰ ὁ βασιλεὺς ὑπεχρεώθη νὰ μὴ κάμνῃ τίποτε, διὸ δὲν ἤρώτα τὸ Κοινοβούλιον. Αὐτὸ ἐψήφιζε τοὺς Νόμους καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπεκύρωνε. "Ολοι ἔπρεπε νὰ ὑπακούουν εἰς τοὺς Νόμους αὐτοὺς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς. Τὸ πολίτευμα τοῦτο, τὸ ὅποιον μετὰ πολλοὺς διγῶνας τοῦ λαοῦ ἐπεβλήθη τελείως μόλις τὸν 19ον αἰῶνα εἰς τὴν Ἀγγλίον λέγεται Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα.

Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, χωρὶς βασιλέα μάλιστα, δῆλο. Κοινοβουλευτικὸν Δημοκρατικὸν Πολίτευμα ἐφήρμοσαν εἰς τὴν χώραν των πρῶτοι οἱ Ἀμερικανοὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος (1776). Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς είναι ἡ πρώτη χώρα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐφηρμόσθη κατὰ τοὺς νέους χρόνους τὸ Δημοκρατικὸν πολίτευμα.

ΠΛΑΝΗΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: AN KAΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.γ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Α') Οι Τούρκοι.

1ον) Οι Τούρκοι κατακτοῦν δόλας τὰς Ἑλληνικὰς Χώρας.

’Αμέσως μετά τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453) ὁ Μωάμεθ ὁ Β' ἐπροχώρησε διὰ τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ κατέλαβε τὴν Στερεάν Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον. Οἱ δε σπόται τοῦ Μιστρᾶ Παλαιολόγοι ἔφυγον εἰς τὴν Εύρωπην. Μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Μωάμεθ κατέλαβεν ὅλην τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ κατέλυσε καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος τῆς Τραπεζοῦντος (1461). Οἱ Κομνηνοὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ εἰς διάφορα μέρη.’ Αργότερα κατεκτήθη ἡ Ἀλβανία, τὴν ὃποιαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχεν ὑπερασπίσει ὁ ἔθνικὸς ἥρως τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης (Σκευτέρμπεης).

’Ἐπὶ τῶν διαδόχων δὲ τοῦ Μωάμεθ κατεκτήθη ἡ Συρία, ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Αἴγυπτος καὶ τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς (1517 – 1520). ’Επίσης ἡ

Ε.Υ.Δ της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΒΡΑΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΥΦΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ρόδος (1522), ἀργότερα ἡ Κύπρος (1571) και τὸν 17ον αἰῶνα κατόπιν μακροχρονίου ἄγωνος (1648–1669) ἡ Ἰμρωϊκή Κρήτη, ἡ ὅποια κατείχετο μέχρι τότε ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν.

Τοιουτορόπως ὅλαι αἱ Ἑλληνικοὶ χῶραι κατεκτήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων πλὴν ὀλίγων φρουρίων τῆς Πελοποννήσου και τῶν Ἰονίων νήσων κατεχομένων ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν.

2ον) Ἡ Ἀκμὴ τῆς Τουρκίας. Ἡ Τουρκία ἀπειλεῖ και τὴν Εύρωπην.

Και αὕτῃ ἡ Δυτικὴ Εύρωπη ἐκινδύνευσεν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὁ Σουλτάνος Σούλεϊμαν ὁ Μέγας ἀλοπεπής (1520–1556) κατέλαβε τὸ Βελιγράδιον, τὴν σημερινὴν πρωτεύουσαν τῆς Γιουγκοσλαβίας, και μέγα μέρος τῆς Οὐγγαρίας. Ἐπροχώρησε δὲ μέχρι τῆς Βιέννης (1529), τὴν ὅποιαν ὅμως δὲν κατώρθωσε νὰ κυριεύσῃ. Ἀλλὰ και εἰς τὴν θάλασσαν ἔγιναν ἐπικίνδυνοι οἱ Τούρκοι. Ἐκαμαν και ίδικόν των στόλον, ἀλλὰ και συνενοήθησαν μὲ τὸν περίφημον ἀρχηγὸν τῶν πειρατῶν τῆς Τύνιδος και Ἀλγερίου Χαΐρεδιν Βαρβαρόσσαν και ἔγιναν ὁ φόβος και ὁ τρόμος τῶν ναυτικῶν και τῶν παραλίων. Ἐλήστευον τὰπλοῖα και ἐλεηλάτουν τὰς παραλιακὰς πόλεις· ἥχμαλώτιζον ἄνδρας, γυναῖκας, παιδία και τοὺς ἐπώλουν ώς δούλους εἰς τὰς ἀνθρωπαγοράς τῆς Ἀνατολῆς. Ὁλη ἡ Εύρωπη ὑπέφερεν ἀπὸ τοὺς Τούρκους πολεμιστὰς εἰς τὴν ξηρὰν και ἀπὸ τοὺς πειρατὰς (κουρσάρους) εἰς τὴν θάλασσαν.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΦΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΙΓΑΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΦΩΝ

Διὰ τοῦτο μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης συνεφώνησαν οἱ περισσότεροι ἡγεμόνες τῶν Χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εύρωπης κατέστρεψαν τὰ ὄρμητήρια τῶν πειρατῶν εἰς τὴν Ἀφρικὴν (Τύνιδα) καὶ ἐπετέθησαν κατόπιν κατὰ τοῦ ἡνωμένου Τουρκοπειρατικοῦ στόλου. Εἰς τὴν περίφημον ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου (1571) παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου κατέστρεψαν τελείως τὸν στόλον τῶν Τούρκων καὶ τῶν πειρατῶν. Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη μεγάλη νίκη τῆς Χριστιανωσύνης κατὰ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ.

"Ἀλλην μίαν φορὰν οἱ Τοῦρκοι ἡπείλησαν τὴν Εύρωπην. Τὸ 1683 ἐπολιόρκησαν πάλιν τὴν Βιέννην. Τώρα δῆμως οἱ Εύρωπαῖοι ἔχουν καλύτερα ὀργανωμένον στρατὸν καὶ τελειότερα ὅπλα καὶ τηλεβόλα. Οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς ἐνίκησαν ἐπανειλημμένως καὶ τοὺς ἔξεδίωξαν καὶ ἀπὸ τὴν Ούγγαριαν.

3ον) Ἡ παρακμὴ τῆς Τουρκίας.

"Αρχὴ τῆς παρακμῆς." Απὸ τοῦ 16ου αἰῶνος ἀρχίζει ἡ παρακμὴ τῆς μεγάλης Τουρκικῆς δυνάμεως. Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα φοβερώτατος ἔχθρὸς τῆς Τουρκίας γίνεται ἡ Ρωσία. "Ο Μέγας Πέτρος καὶ ἡ Αικατερίνη ἔκαμαν πολλοὺς πολέμους κατὰ τῆς Τουρκίας. Τῆς ἀφήρεσαν τὰς παραλιακὰς τοῦ Εὔξείνου Πόντου χώρας μέχρι τῆς σημερινῆς Ρουμανίας. "Η Αικατερίνη μάλιστα εἶχε σχέδιον νὰ διώξῃ τὸν Σουλτάνον καὶ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ ἀναστήσῃ τὸ παλαιὸν Βυζαντινὸν Κράτος μὲ αὐτοκράτορα τὸν ἔγγονόν της Κωνσταντίνον.